

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗ ΡΩΜΗ
Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων
ΜΙΛΑΝΟ

Μιλάνο, 17 Σεπτεμβρίου 2026
ΑΠΦ.: 1970 /ΑΣ 838

ΠΡΟΣ: Υπουργείο Εξωτερικών
- Β3 Δ/ση

ΚΟΙΝ: - Διπλ. Γραφείο κ. Πρωθυπουργού

Υπουργείο Εξωτερικών

- Διπλ. Γραφείο κ. Υπουργού
- Διπλ. Γραφείο Υφυπουργού κας Α. Παπαδοπούλου
- Διπλ. Γραφείο Υφυπουργού κ. Χ. Θεοχάρης
- Γραφείο κας Γεν. Γραμματέα
- Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα ΔΟΣ & Εξωστρέφειας
- Α', Β' & Γ' Γεν. Δ/σεις
- Α1, Β1, Β2 & Γ2 Δ/σεις
- ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ (μέσω ημών)

Ε.Δ.: -Πρεσβεία Ρώμης (μέσω ΥΠΕΞ)
-Γραφείο ΟΕΥ Ρώμης (μέσω ΥΠΕΞ)

ΘΕΜΑ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΓΕΩΡΓΙΑ: Κλιματική αλλαγή και μετασχηματισμός της ιταλικής γεωργίας – Προσαρμογή της παραγωγής και διαχείριση των υδατικών πόρων

Η κλιματική αλλαγή προκαλεί σταδιακές αλλά σημαντικές μεταβολές στη διάρθρωση της ιταλικής γεωργικής παραγωγής, επηρεάζοντας τόσο τη γεωγραφική κατανομή των καλλιεργειών όσο και τις ανάγκες σε νερό και τις μεθόδους καλλιέργειας. Σύμφωνα με πρόσφατες δημοσιεύσεις αρμόδιων φορέων, η Ιταλία εμφανίζει ήδη χαρακτηριστικά αναδιάταξης των παραγωγικών της ζωνών, με ορισμένες καλλιέργειες να μετακινούνται προς περιοχές και υψόμετρα που ανταποκρίνονται καλύτερα στις νέες κλιματικές συνθήκες.

Ενδεικτικά, κατά την τελευταία εικοσαετία η έκταση καλλιέργειας καλαμποκιού στην Ιταλία έχει μειωθεί περίπου κατά το ήμισυ, ενώ η παραγωγή αχλαδιών και ροδάκινων έχει καταγράψει σημαντικές μειώσεις, κατά 61% και 41% αντίστοιχα, σύμφωνα με στοιχεία της Ιταλικής Στατιστικής Υπηρεσίας (Istat). Παράλληλα, η ελαιοκαλλιέργεια έχει επεκταθεί προς τη λεκάνη του Πάδου, ενώ η αμπελοκαλλιέργεια εμφανίζει τάση μετακίνησης προς μεγαλύτερα υψόμετρα. Η εξέλιξη αυτή αποτυπώνει έναν ευρύτερο μετασχηματισμό των παραδοσιακών γεωργικών ζωνών της χώρας.

Η ανάγκη προσαρμογής αποκτά ιδιαίτερη σημασία, καθώς οι υψηλότερες θερμοκρασίες, οι περίοδοι ξηρασίας και τα συχνότερα ακραία καιρικά φαινόμενα αναμένεται να αυξήσουν τις πιέσεις στον αγροτικό τομέα. Η αντιμετώπιση των επιπτώσεων δεν περιορίζεται, επομένως, στη διαχείριση των ήδη εμφανών συνεπειών της κλιματικής μεταβολής, αλλά απαιτεί σχεδιασμό με ορίζοντα τις επόμενες δεκαετίες και ανάπτυξη ευέλικτων μηχανισμών προσαρμογής.

Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη διαχείριση των υδατικών πόρων. Ο Stefano Masini, Επικεφαλής της Περιοχής Περιβάλλοντος και Επικράτειας της **Coldiretti** (Confederazione Nazionale Coltivatori Diretti / Εθνική Συνομοσπονδία Άμεσων Καλλιεργητών), επισημαίνει ότι η γεωργία αποτελεί στρατηγικό τομέα αξίας άνω των 80 δισ. ευρώ και υπογραμμίζει την ανάγκη σημαντικών και διαρθρωτικών παρεμβάσεων. Μεταξύ των προτάσεων περιλαμβάνεται η δημιουργία συστήματος μικρών και μεσαίων ταμιευτήρων για τη συγκράτηση μέρους των αυξημένων και συχνά βίαιων βροχοπτώσεων, καθώς και η ενίσχυση της επεξεργασίας και επαναχρησιμοποίησης του νερού. Παράλληλα, αναδεικνύεται η ανάγκη διεύρυνσης της χρήσης συστημάτων στάγδην άρδευσης και άλλων τεχνολογιών εξοικονόμησης νερού.

Η προσέγγιση ως προς τους ταμιευτήρες νερού φαίνεται επίσης να μεταβάλλεται. Ενώ στο παρελθόν μεγάλα έργα αποθήκευσης νερού είχαν προκαλέσει περιβαλλοντικές επιφυλάξεις λόγω των επιπτώσεων τους στο τοπίο και των απωλειών από εξάτμιση, προτείνεται πλέον η ανάπτυξη έργων μικρότερης κλίμακας και προσαρμοσμένων στις ανάγκες κάθε περιοχής. Μεταξύ των λύσεων που αναφέρονται περιλαμβάνεται και η εγκατάσταση πλωτών φωτοβολταϊκών σε επιφάνειες ταμιευτήρων, με στόχο τον περιορισμό της εξάτμισης και παράλληλα την παραγωγή καθαρής ενέργειας.

Παράλληλα με την αύξηση της διαθέσιμης ποσότητας νερού, αναδεικνύεται η ανάγκη βελτίωσης της ποιότητας και της ικανότητας του εδάφους να συγκρατεί νερό. Η Maria Grazia Mammuccini, Πρόεδρος της FederBio (Federazione Italiana Agricoltura Biologica e Biodinamica / Ιταλική Ομοσπονδία Βιολογικής και Βιοδυναμικής Γεωργίας), επισημαίνει ότι η αντιμετώπιση της υδατικής πίεσης δεν μπορεί να βασιστεί αποκλειστικά στην αύξηση της προσφοράς νερού, αλλά θα πρέπει να συνδυαστεί με περιορισμό της ζήτησης. Στο πλαίσιο αυτό προβάλλεται η αγροοικολογική προσέγγιση, καθώς, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρατίθενται, τα βιολογικά καλλιεργούμενα εδάφη διαθέτουν κατά μέσο όρο 26% περισσότερο χούμο (οργανική ουσία) και 40% μεγαλύτερη ικανότητα συγκράτησης νερού.

Η ενίσχυση της υγείας και της γονιμότητας του εδάφους συνδέεται επίσης με τη μείωση του κόστους παραγωγής. Σύμφωνα με τη FederBio, οι παραγωγοί βιολογικής γεωργίας δαπανούσαν ήδη πριν από την πρόσφατη άνοδο των τιμών των αγροτικών εισροών περίπου 38% λιγότερα για λιπάσματα και φυτοπροστατευτικά προϊόντα σε σύγκριση με τη συμβατική γεωργία. Η αύξηση του κόστους των συνθετικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, σύμφωνα με τις απόψεις των ειδικών, έχει διευρύνει περαιτέρω αυτή τη διαφορά.

Μεταξύ των λοιπών προτεινόμενων μέτρων περιλαμβάνεται η ενίσχυση της βιοποικιλότητας μέσω της αύξησης των δέντρων και των φυτοφρακτών, οι οποίοι μπορούν να ενσωματώνονται στις καλλιέργειες, συμβάλλοντας στη σκίαση και, κατ' επέκταση, στη μείωση των αναγκών άρδευσης. Παράλληλα, αναφέρεται η χρήση μειγμάτων σπόρων που έχουν αναπτυχθεί για να προσαρμόζονται σε μεταβαλλόμενες και περισσότερο ξηρές κλιματικές συνθήκες, με βάση την έρευνα του γεωπόνου και καθηγητή γενετικής γεωργίας Salvatore Ceccarelli.

Συμπερασματικά, η ιταλική γεωργία βρίσκεται σε διαδικασία σταδιακού μετασχηματισμού ως αποτέλεσμα της κλιματικής μεταβολής. Η μετατόπιση καλλιεργειών προς νέες γεωγραφικές ζώνες και μεγαλύτερα υψόμετρα, η συρρίκνωση παραδοσιακών καλλιεργειών και η αυξανόμενη πίεση στους υδατικούς πόρους καθιστούν την προσαρμογή βασικό παράγοντα για τη μελλοντική ανθεκτικότητα του ιταλικού αγροτικού τομέα. Οι προσεγγίσεις που αναδεικνύονται από διάφορους ιταλικούς φορείς συνδυάζουν έργα αποθήκευσης και επαναχρησιμοποίησης νερού, αποδοτικότερα συστήματα άρδευσης, βελτίωση της υγείας του εδάφους, ενίσχυση της βιοποικιλότητας και αξιοποίηση προσαρμοσμένων καλλιεργητικών πρακτικών. Η εξέλιξη αυτή δημιουργεί ένα μεταβαλλόμενο παραγωγικό και τεχνολογικό περιβάλλον στην ιταλική αγροδιατροφική οικονομία.

ΠΑΓΩΝΑ ΛΑΡΔΑ
Γενική Σύμβουλος ΟΕΥ Β΄

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

- Γραφείο Υπουργού
- Γραφεία κ.κ. Υφυπουργών
- Γενική Γραμματεία Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
- Γενική Γραμματεία Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

- Γραφείο Υπουργού
- Γραφείο κ.κ. Υφυπουργών
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων
- Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής
- Δ/ση Διεθνών & Ευρωπαϊκών Δραστηριοτήτων
- Διεύθυνση Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας

-ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ

-ΝΕΑ ΠΑΣΕΓΕΣ

-ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΝΕΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ (ΠΕΝΑ)

-ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Α.Ε.

-ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

-ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

-ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

-ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

-ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

-ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

-ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

-ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

-ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΛΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ (ΕΔΟΕΕ)

-ΔΙΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ (ΔΟΕΠΕΛ)

-ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΩΝ, ΤΥΠΟΠΟΙΗΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΕΩΝ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΩΝ ΕΛΙΩΝ

-ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ (ΣΕΒΙΤΕΛ)

-ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΚΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΡΗΤΗΣ (ΣΕΔΗΚ)

-ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΩΝ (ΠΑ.Σ.ΕΛ.)

-ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΤΩΝ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

-ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΩΝ & ΕΞΑΓΩΓΕΩΝ ΦΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ (ΕΣΕΦΥ)

-ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΛΥΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ (ΣΕΠΥ)- πρώην (ΕΕΠΕΣ)

-ENTERPRISE GREECE

-ΕΛΛΗΝΟ ΙΤΑΛΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΑ

-ΕΛΛΗΝΟ ΙΤΑΛΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

-ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ (ΣΕΒ)

-ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΣΒΕ)

-ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΞΑΓΩΓΕΩΝ (ΣΕΒΕ)

-ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΞΑΓΩΓΕΩΝ (ΠΣΕ)

-ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΕΛΛΑΔΑΣ